

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . . . 5— "
četrt leta . . . . . 2:50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem

je poslala vsem okraj. učit. društvom okrožnico, v kateri poziva učiteljstvo, da daruje od prvega svojega prejemka draginske doklade 1914 nekaj za učiteljski obrambni sklad. Vsak šolski vodja naj pobere od svojega učiteljstva darovane kronke ter jih pošlje v imenikom darovalcev vred predsedniku okr. učitelj. društva, ki pošlje nabrano vsoto Zveznemu blagajniku tov. nadučitelju Gnusu na Dol. Po možnosti naj pošlje vsako društvo vsaj toliko kron, kolikor je učnih oseb v okraju; kar se nabere več, sme društvo uporabiti tudi v okrepitev lastne blagajne. Darovi se seveda pobirajo tudi pri nečlanih naše organizacije, ki so po pravici dolžni žrtvovati še več, ker niso dejansko nič pripomogli do izboljšanja našega gmotnega položaja. Upamo, da se odzove temu pozivu vse učiteljstvo brez izjeme, ker v dosego končnega smotra je treba še boja in za ta boj denarja.

Imena istih, ki bodo ta naš klic popolnoma prezirali, naj društveni predsedniki naznanijo vodstvu Zveze, da bomo imeli na tak način učiteljstvo tudi kvalitativno v pregledu.

Do konca meseca februarja naj pošljejo okr. društva vodstvu Zveze imenik učiteljev in učiteljic v zrelotnim izpričevalom, bivajočih v področju dotičnega okr. učiteljskega društva, ki so ostali tekoče leto brez službe. Zveza namerava sestaviti tozadevno statistiko ter jo eventualno uporabiti proti nadprodukciji v našem stanu.

Zaveza in Sežansko učiteljsko društvo.

Na zadnji seji upravnega odbora Zaveze, ki se je vršila dne 29. pret. mes. v Ljubljani, je bila na dnevnem redu tudi točka z naslovom tega članka. O predmetu je poročal predsednik Zaveze, tovariš Luka Jelenc. Glasom sklepa omenjene seje moramo to poročilo sprejetim predlogom vred objaviti v celoti. — Poročilo se glasi:

Že več let zaporedoma se je vnela na vsaki glavni skupščini Zaveze v delegacijski seji pri poročilu o Zavezinih listih več ali manj stvarna, a doslej še vedno neplodna debata. Nikdar pa se ni vršila debata v tako plitvem nivoju, kakor na letošnji delegacijski seji. Nastopili so govorniki, ki so v svojih izvajanjih kazali popolno nevednost v razvoju naših listov, ki ne poznajo niti njihovih nalog in tendenc. Zahtevali so v svoji neinformiranosti, da naj ustvarimo zopet to, kar smo z velikim naporom reorganizirali pred leti. Vstal je mlad govornik in menda res — resno in celo s potrebnim patosom prepovedal »Učit. Tovariš«, da ne sme sugerirati in utrjati svojim bralcem onih naprednih idej in nazorov, ki tvorijo temelj programu naše Zaveze; posebno se je zgražal nad tem, da bi »Učit. Tovariš« propagiral napredna šolsko-politiška stremjenja.

Reševanje gmotno vprašanje v tej debati, so poudarjali govorniki v prvi vrsti, da je »Učit. Tovariš« predrag in ga primerjali v ceni z učiteljskimi listi drugih narodov. Izpuščaje vse drugo iz misli, niso pomislili ti kritiki, da imajo ti listi po 20.000 naročnikov in polno inseratov, mi pa se borimo komaj za tisočak naročnikov. Tudi jim ni šlo v glavo, kako naj bi pisali sami za list, ki ga morajo plačevati.

Seveda se je morala vsem govornikom pojasniti zgodovina preosnove Zavezinih listov in raztolmačiti njih tendenco. Razžaljeni so bili ti govorniki, ker se jim je očitala popolna neinformiranost v teh zadevah. Ker niso mogli ugovarjati, so umolknil, pozneje pa predbacivali vodstvu, da jim maši usta. Jaz pa mislim, če govori en govornik petkrat k isti stvari, in če dvakrat ni sprejet predlog za konec debate, se to ne pravi mašiti ust!

Kakor rečeno, razžaljeni so bili nekateri govorniki in ne da bi bili takoj na dana pojasnila, če jim niso bila zadostna in dovolj jasna, odgovorili, se je zatekel mlad socialist, neizkušen mladi učitelj Alojzij Hreščak, k socialistični reviji »Naši Zapiski« in tam napadel vodstvo in upravni odbor Zaveze, sploh vso našo osrednjo organizacijo tako vehementno in obenem krivično, kakor nismo bili vajeni do-

slej od naših najhujših sovražnikov — klerikalcev.

Da vidi cenjeni upravni odbor, v kakšnem tonu se je hotel maščevati nad Zavezo mladi Hreščak, podam nekaj cvetk iz njegovega članka. Nanizal je ondi take — le iz socialističnih listov nabrane fraze:

»25letnico je obhajala letos Zaveza slovenskega učiteljstva — in uspeh: letos so plače slovenskih učiteljev bolj beraške nego pred 25 leti, letos ve slovensko učiteljstvo veliko manj, kaj hoče, nego pred 25letmi. Vodstvo slovenskega učiteljstva se ni izkazalo kos svoji nalogi. Slovensko učiteljstvo nima jasnega pojma o tem, kaj bi lahko pomenilo v narodu, ne pozna niti kulturnih, niti političnih svojih nalog. Organizirano tava kot razkropljena čreda, organizacija mu je coklja, ki ovira njegov razvoj, mesto da bi mu bila najtrdnjša opora.«

Potem citira doslovno one odstavke Ganglovega slavnostnega govora, ki govore o narodnostni ideji, ki jo — kar omenjam mimogrede — imenuje socialni Hreščak »giftige Fliegen«, o naprednosti in demokratizmu. Na to vzklikla naš kritik v »Naših Zapiskih«: »To je torej naš program! Razvila ga je avtoriteta na prošnji avtoritete, zato ga smatram avtoritativnim. Vprašam naše voditelje: Ali vedo že 25 let, da je to naš program, ali pa so mogoče zvedeli šele po Ganglovem govoru? Sodim, da bo drugo pravo. Ali ne? In če ne, zakaj ni vzgajala organizacija svojih članov vsaj v duhu takega programa? Ali ima slovensko učiteljstvo danes po 25 letih svoje organizacije jasne pojme o narodnosti? — jaz trdim da, a ne tistih pogubnih, ki jih imajo nekateri slovenski socialisti — »Ali mogoče o demokratizmu? Kje so tozadevne programatične razprave, ki naj bi bile učiteljstvu kaži pot na njegovi trnjevi poti?«

Nato se spne do smeje trditve, da so vsa Ganglova izvajanja samo v njegovi glavi, da pa vse drugo, v Zavezi združeno učiteljstvo ne ve nič o tem, izvzeti je menda samo tovariš Hreščak.

Nezadovoljen z vsem svetom, je vendar pohvalil Komenskega in Rousseaua, češ, da sta bila pametna moža, ker sta

rekla, da je vzgoja važnejša kot pouk, vzgoja pa ima za prednost značaj.

V daljni svoji razpravi nam predbaciva servilnost in pasjo ponižnost v nastopih za svoje pravice. Modruje pa tako-le:

»Materialno odvisen učitelj ne more vzgajati neodvisnih, ponosnih, etiško visoko stoječih ljudi. Vezane so naše roke po bedi, ki jo trpimo, in produkt naših stvarjanj so neblogljivi sužnji s krivo hrbenico, s kardinalno čednostjo, pokorščino v srcu, svetim strahom do avtoritete v mozgu, hinavskim nasmehom na ustih, resnično: vreden produkt svojega suženjskega mojstra!

Za take produkte naše umetnosti se nam pa slovenski narod prav lepo zahvaljuje, kakor se tudi prav lepo zahvali za take vodnike. Vi ne poznate poti, ki pelje ven iz teme robstva na prosto, svetlo pot človeškega življenja. S svojimi blagodnečnimi frazami nas uspravate, s pestrimi barvami nam omamljate pogled, da ne vidi okov, ki nam stiskajo naše ude.

Okovi z naših rok! Pesek iz oči! V naše čaše pristnega vina. To je naš program za najbližji začetek.«

Jaz pa pristavim, da so to brezpomembne fraze za neizkušene ljudi!

H koncu obsoja še enkrat vso našo organizacijo ter kriči: »Slovensko učiteljstvo si ni danes po 25letnem obstanku svoje centralne organizacije na jasnem niti o eni sami točki svojega programa. Niti kot kulturni pionirji, niti kot politični faktorji ne vemo, kam drži pot. Kje leži krivda? V brezglavem našem centralnem vodstvu!«

Tako! Zdad pa sedimo tu obglavljeni, in to delo je izvršil nad nami Alojzij Hreščak!

Meni je všeč in rad imam še tako ostro kritiko, toda biti mora poštena, pravična in temeljita na resnični podlagi. Vsako maščevanje ji mora biti tuje. Hreščakova kritika pa vse to ni.

Jaz jako dvomim, da bi bil tovariš Hreščak že kdaj imel v rokah pravila Zaveze in še bolj, da bi jih bil kdaj pazljivo prebral; pravila so pa vendar okvirni program vsakega društva. Zaveza ni delovala samo v ozkem okvirju svojih pravil, temveč je postavila svoje delovanje

LISTEK.

Nadučitelj Ivan Kaukler.

Dolgost življenja našega je kratka. Kaj znanec je zasula že lopata! Odprta noč in dan so groba vrata; al' dneva ne pove nobena prat'ka.

Dne 22. decembra 1913. po 10. uri popoldne je raz Ptujsko okoliško šolo zaplapolala črna zastava, vsem mimoidočim tožeča, da je to šola za večno ostavljena nadučitelj, nje voditelj Ivan Kaukler. Pred 30. leti je prestopil prvokrat kot mlad jak mož nje prag z namenom, posvetiti ji svoje najboljše moči, in utrujen po naporu nem delu je sedaj po kratki mučni boleznini dan pred dopolnjenim 59. letom zapustil torišče svoje plodovite delavnosti.

Pokojni Kaukler se je porodil dne 23. decembra 1854. l. v Laporju. Bil je sin kmetijskih staršev. Njegova sestra, že sedaj čez 70 let stara, ki je tudi ves čas njegove hude srčne bolezni stala ob njegovi postelji in mu stregla, mi je pripovedovala, da so njegovi starši mladega Ivana lako radi imeli, in ker je bil v ljudski šoli že prav dober učenec; zato so se odločili

poslati ga v latinsko šolo, da bo postal gospod-duhovnik. — Študiral je potem na mariborski gimnaziji. V sedmem gimnazijskem razredu je potem izstopil, ker bi ne bil rad duhovnik. Mati ga je zdaj šla v Maribor obiskat, ali Ivana ni več našla v gimnaziji, ni vedela, kam za njim. Šele čez dolgo časa so starši zvedeli, da je pri ljubkih. Tu je služboval nad 3 leta in ker tudi z vojaškim stanom ni bil zadovoljen, je bil odpuščen kot črnovojniški častnik. Odločil se je postati učitelj. Vstopil je v Gradcu v tretji letnik učiteljskega. Leta 1879. meseca julija je dovršil maturo na graškem učiteljskem. Služboval je kot učitelj pri Sv. Rupertu, potem pri Sv. Lenartu v Slov. g. Otdot je prišel v Maribor na vadnico in nato v Slov. Bistrico. Dne 20. marca 1883. l. je prišel kot učitelj na Ptujško okol. šolo in l. 1888. je bil po dolgem boju imenovan za nadučitelja te šole, ki jo je vzorno vodil skoraj do svoje prerane smrti. Na tej šoli je torej deloval nad 30 let.

Resno bolan je bil le malo časa. V začetku meseca julija t. l. mi je prvokrat tožil, da mu ni dobro. Začel se je zdraviti. V začetku šolskega leta meseca novembra l. l. se je zopet počutil boljše; vodil je tri ure trajajočo domačo učiteljsko kon-

fèrenco. Vsi smo se veselili, da je naš blagi nadučitelj zopet toliko ozdravil, da bo mogel zopet poučevati. Ali glej! Poučeval je le nekaj dni, moči so pešale od dne do dne, in v drugi polovici meseca novembra ga je neozdravljiva bolezen za vsekar priklenila na posteljo. Obsojenemu v strašno noč življenja je bila na strani ljubeča soproga, ki ga je umevala, trpela z njim vred in ga tešila v brezupu.

Dne 24. decembra l. l. smo spremili zemeljske ostanke predragega nadučitelja k večnemu počitku. Pogreba so se udeležili: ptujski prošt Fleck, dr. Evgen Netoliczka, c. kr. okrajni glavar in predsednik okr. šol. sveta, M. Heric, c. kr. šolski nadzornik, duhovščina mestne fare, množica meščanov, večinoma vsi v Ptuj stanojuči člani okrajnega šol. sveta, krajni šolski svet, množica stanovskih tovarišev, veliko občinstva iz okolice in nepregledna vrsta šolske mladine.

Pred šolo in ob grobu so mu stanovski tovariši zapeli dve ganljivi žalostinki.

Ob odprti gomili mu je govoril tovariš Ogorelec, našteval njegovo nenadomestljivo delovanje, ki ga je razvijal kot učitelj in kot šolski voditelj v šoli in zunaj šole.

Izročili smo materi zemlji truplo prerano umrlega nadučitelja Ivana Kauklerja. Zapustil je vdovo in dva nepreskrbljena sinova. Zares hud udarec za rodovino, ki je izgubila tako skrbnega, dobrega očeta, kakor tudi za šolo, ki je izgubila izvrstnega, vestnega, narodnega, značajnega nadučitelja in šolskega voditelja. Kamor sem pogledal, sem videl solzne oči in slišal besede: »Škoda nadučitelja, škoda moža!«

Vse je kazalo, da je bil rajnik jako priljubljen. V teku 30 let, odkar je služboval in deloval na okoliški šoli, je vzgojil mnogo odličnih mož, ki so dosegli na temelju njegovih naukov ugledna mesta v raznih stanovih.

Pokojni nadučitelj je deloval dolgo let kot član nadzorstva pri Ptujskem hranilnem in posojilnem društvu, bil je skoraj ves čas svojega bivanja na okoliški šoli odbornik Čitalnice, večkrat je bil izvoljen za predsednika učiteljskega društva za ptujski okraj, ali sprejel je to častno mesto le dvakrat, bil je tajnik društva za varstvo otrok, soustanovnik Ciril-Metodove podružnice, blagajnik čebelarke podružnice itd.; sploh sodelujoč ali podporni član vseh narodnih društev v Ptuj.

na veliko širšo podlago. Ako bi bil tovariš Hreščak prebral »Spominski spis«, bi spoznal Zavezino delo v 25 letih njegovega obstanka. Prepričal bi se bil, da to delovanje ni tako malenkostno in brezpomembno, kakor bi on rad; prepričal bi se bil, da smo že razpravljali o vsem tem, česar on pogreša pri Zavezinem delovanju. Razpravljalo se je o narodnosti in narodni vzgoji, o gojitvi značajev itd. itd. Da smo učitelji za popolen demokratizem, se razume samo ob sebi, saj drugega biti ne moremo nego demokrati. Tovariš Hreščak pa se o vsem tem ni mogel prepričati iz »Spominskega spisa«, ker ga ni prebral, ampak doposlanega mu — vrnil.

Tudi urednik »Naših Zapiskov«, dr. Tuma, bi se bil premislil, preden bi bil sprejel v svoj list tako krivično kritiko, ako bi bil obdržal in prebral poslani »Spominski spis«. A tudi on nam sporoča, da nam je knjiga pri njem na razpolago toliko časa, dokler mu naprej ne povrnemo pošiljatenih stroškov. — Tako piše urednik in lastnik »Naših Zapiskov«, ki ob istem času prosi pri učitelstvu duševne in gnotne podpore za svoje glasila!

Kaj je Zaveza storila za izboljšanje gnotnega stanja slov. učiteljstva, bi lahko izprevidel tovariš Hreščak iz dotičnih vrst v »Spominskem spisu«. — Ako nismo dosegli dosedaj še uresničenja svojih zahtev, ni krivda v nas, temveč v avstrijskih razmerah. Zaveza je storila v tem pogledu vse, kar je bilo mogoče storiti. Če nam pa pove tov. Hreščak sredstvo, s katerim prisilimo merodajne kroge, da nam regulirajo plače tako, kakor se glase naše zahteve — kako prisiliti v to n. pr. na Kranjskem Šusteršiča, Lampeta, Zajca in Jarca, kako v sezanskem okraju tiste »birte«, ki so vzeli učitelstvu draginjsko doklado — mu ne bo hvaležno le slovensko, temveč vse avstrijsko učiteljstvo.

Ako bi bil Hreščakov članek pisal v »Slovenskem Učitelju« urednik in katehet Čadež, bi se temu ne čudili, ampak bi prezrli napad, da nas pa tolče s polenom iz zasede v Zavezi včlanjen član, to pa ni dostojno, ni pošteno, tega pa ne moremo prenesti molče in to tem manj, ker je dal povod našim sovražnikom za napade od njihove strani! To je edini uspeh njegovega dela!

Stvar je takoj zagrabil naš vsečastivredni in resnicoljubni »Slovenec« ter zatrobil v svet, da Zavezino učiteljstvo vidno hira.

V članku »Propadanje liberalnega slov. učiteljstva« pogrjeva z drugimi besedami isto hrano kakor Hreščak v »Naših Zapiskih«, da namreč tavamo tjavendan brez programa in načel, da nas skupaj drži le par fraz. »Slovenec« piše z ozirom na Hreščakov članek:

»Danes nimajo liberalni učitelji drugega kakor par listov, ki jih nihče ne bere in nihče ne plača. Ta mizerija in onemoglost učiteljske liberalne organizacije je postala zadnje čase že precj nevarna za to jalovo družbo. Nekateri brihtni učitelji so namreč sprevideli, da bo vse skupaj vzelo žalosten konec, so že začeli javno hujskati proti Zavezi, da

* Nam se sploh čudno zdi, da je dr. Tuma, ki je sam visoko izobražen mož, sprejel v svoj list, ki naj velja za znanstveno revijo, članek, katerega bistvo je sama negacija in samo pavšalno očitjanje brez vsakega pozitivnega dokaza. S tem je ustregel samo svojim in našim sovražnikom, koristil pa ni nikomur. Uredn.

Rajni nadučitelj je bil vzoren učitelj-odgojitelj, iskren prijatelj, zgleden rodoljub, kremenit značaj, bil je mož. Da, bil je vrl tovariš, bil je blag značaj. Kdor ga je poznal, ga je moral čislati, spoštovati. Pokojni Kaukler ni bil le vzor učitelja, vzgojitelja, on je bil naobražen mož, čedne zunanosti, prijaznega in prikupljivega vedenja ter zaradi tega obče čislani in spoštovan. V družbi je bil priljubljena oseba, s svojim zdravim humorjem je zabaval vsako družbo.

Stanovska čast in stanovski ponos sta zavzemala pri njem visoko stopnjo. To je pokazal prav pogosto v raznih okoliščinah.

Da je bil marljiv ud in skoraj vedno odbornik učiteljskega društva, bodi le mimogrede povedano. Poudarjati pa moram, da ni iz lahka nikoli zamudil katerega društvenega zborovanja, dokler mu ni tega zabranila za vselej mučeca ga bolezen. Naj bi ga v tem posnemali tovariši!

Kot vzor voditelj tako velike šole, kot izvrsten učitelj in za izdelovanje globoko premišljenih uradno-konferenčnih vprašanj je dobil od šolskih oblastev dokaj pohvalnih dekretov; zadnjega pa niti čital ni več, ker je došel par dni pred njegovo smrtjo.

bi se vsa ta liberalna komedija čimprej podrla.»

Tako piše »Slovenec« in vriska poln škodaželnosti; povod zato pa mu je dal Hreščakov maščevalni napad v »Naših Zapiskih«.

Zato ga »Slovenec« prav lepo pohvali in v nebo kuje njegovo brihtnost ter ponatisne njegov članek. Konča pa: »Zares krasne razmere! 25letnico po praznovanju, pa nazadnje sami ne vedo, čemu in zakaj? 25 let že pišejo, zborujejo, pobijajo klerikalizem, in nazadnje sami sebi priznajo, da so vlekli drug drugega. 25 let bobnajo, da bo takrat narodna kultura na višku, ko bo liberalen učitelj komandiral ves slovenski narod, sedaj pa si sami sramožljivo namežikujejo, da je namesto narodne kulture samo neumnost liberalne učiteljske organizacije na višku. Imajo že sicer nekaj listov, a so vsi brez pomena. Notri je samo prepisane nekaj liberalne modrosti iz nemških listov in prestavljenih nekaj fraz iz nemške liberalne učiteljske literature. Domačega ni ničesar! Od vse liberalne učiteljske glorioje ni ostalo drugega kakor kup lenobe, nevednosti in smešnosti! Gre se samo za to še, da se bo ta stvar spodobno spravila s sveta in ne bo delala učitelstvu sramote. Jelenc, Dimnik, Gangl, ali slišite puntarje? Armada se punta in vas zmerja za brezglavne in breznačelne coklarje.«

Da nas napada, sramoti in zaničuje naš načelni sovražnik — mednarodni klerikalizem — svobodna mu pot, a da imamo človeka v svoji sredi, ki strelja na nas iz zasede brez povoda in utemeljitve ter potiska sovražniku orožje v roko, tega ne moremo in ne smemo trpeti. To smo dolžni svoji časti in slovenski javnosti nasproti! To zahteva naša stanovska zavednost in naša stanovska disciplina.

Ker s posamezniki nima Zaveza direktne stika, se moramo obrniti na Sezansko učiteljsko društvo, katerega član je prizadeti tovariš ter po katerem je član tudi Zaveze. Zato predlagam:

1. Sezansko učiteljsko društvo kot član Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev ukreni vse potrebno, da se ne bo naša s trudom in žrtvami zgrajena stanovska organizacija neosnovano napadala od organiziranih članov ter da se s tem ne bo od nas samih dajalo orožja v roke principialnim sovražnikom naprednega slovenskega učiteljstva! S tem se krši stanovska disciplina!

2. Stanovske zadeve naj se v dostojni in stvarni obliki rešujejo v stanovskih organizacijah in stanovskih glasilih, kjer se nikomur ne krati svobode, besede in peresa! To zahteva stanovska disciplina!

3. Dolžnost vsakega organiziranega posameznika in vsake organizirane enote je, da gradi in izpopolnjuje, ne pa da razdira, smeši in pavšalno natolcuje! Treba nam je pozitivnega dela, ni nam pa treba gole negacije!

Vabimo na svoj občni zbor, ki se vrši dne 2. februarja 1914, ob polu 11. uri dopoldne v združnem lokalu v Celju. Breg št. 26, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva. — 2. Poročilo nadzorstva. — 3. Potrjenje računskega zaključka. — 4. Event. volitve v načelstvo in nadzorstvo. — 5. Slučajnosti.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ludovik Černej, l. r. Fran Voglar, l. r.

Kdo bi si bil mislil, ki je poznal moža korenjaka, da se bo že lani poslovil za vsekdar od svojih tovarišev, ki jim je bil vedno v vsaki reči najboljši svetovalec.

Prezgodaj, dragi nadučitelj — Te je odtrgala usoda od Tvoje rodovine, ki žaluje za dobrim očetom, prerano si moral zapustiti krog tovarišev sotrpinov, a Tvoj duh bo živel tudi naprej med nami, ki Ti ob slovesu želimo: Dolgo naj živi Tvoj spomin!

V. Kajnih.

† Štipko Jelenc.

Življenjepisna črtica.

(Konec.)

Zadnji dnevi.

Strudila ga je težka hoja.

S. Gregorčič.

Koncem maja leta 1912 je moral smrtno bolan v bolnišnico, odkoder je prišel čez dva meseca nekoliko boljši domov. Nosi pa je v sebi že kal smrti, a da si je slutil, da popolnoma nikoli več ne okreva, je vendar upal, da ta bolezen še ne bo smrtna. Zaradi bolezn je bil najprvo začasno, potem pa meseca avgusta 1913

V Bistrenje pojmov!

Na zadnjem shodu goriškega slovenskega učiteljstva v Gorici se je zdelo tovarišu Rakovščku potrebno manifestirati svoje politiško prepričanje. »Učitelj mora biti naroden!« je zadelo po prostrani dvorani zlatojelenskega hotela. Stentorski je bil ta glas, in gotovo ni nihče bolj prepričan kot jaz, da mu je prišel resnično iz njegovega globokega prepričanja. Toda, kolega Rakovšček, vkljub vaši iskrenosti, o kateri ne dvomim niti najmanj, vkljub vašemu globokemu prepričanju, ki ga spoštujem kot prepričanje vsakogar, vkljub visoki tonovski poziciji tega politiškega gesla in mogoče ravno zaradi tega trdim, da je to vaše geslo brez vsebine. Ali pa če hočete; njegova vsebina je tako bogata, tako raznovrstna, vlija mu zaradi specifičnih avstrijskih politiških formacij, da je postalo danes to geslo že »Mädchen für Alles«. In ravno zaradi te svoje elastične narave, zaradi heterogenitete pojmov, ki jih vsebuje, je to geslo brez vsebine. Če se rabi danes ta beseda ob vsaki primerni in neprimerni priložnosti in to še brez vsakega komentarja ali vsaj omejitve, je to le igra z besedami, manipulacija s frazami. V interesu stvari je torej, kolega Rakovšček, in sicer one stvari, ki vam je gotovo jako na srcu, da daste geslu, ki ste ga zaklicali v memento vsem svojim tovarišem, tudi vsebino, da ta pojem pojasnite in opredelite. Šele potem, ko bomo vedeli, kaj hočete, lahko govorimo dalje, ko bomo poznali predmet, lahko diskutiramo o njem. Dokler pa tega nimamo, se nam lahko zgodi, da govorimo edine besede drugzega, da se pripravimo zaradi stvari, katere pojmi se nam krijejo, da solgashamo tam, kjer se nam nazori križajo, da zaidemo v tem prerakanju brez smotra in vsebine v sfero praznih besed — v boj za oslovo senco.

Prosim vas torej, kolega Rakovšček, da nam poveste jasno in razločno, kako si predstavljate učiteljevo narodnost in njegovo narodno politiko. O tej stvari nismo imeli učitelji še nikake akademične razprave, potrebujemo je pa kot riba vode. Izprijite vsaj, zalučajte prvi in izpolnili boste vrzel, ki jo občutimo dan za dnevom neprijetnejše. Dolžni ste nam to pojasnilo, ker zahtevate kategorično, da bomo narodni!

Da se izognem vsakemu nesporazumljenju, hočem biti v teh sklepnih vrstah nekoliko konkretniji. Vzemimo slučaj: Učitelj hoče biti na vsak način naroden politik, kot zvest sin svojega naroda smatra to devizo že a priori kot suprema lex vsake politiške delavnosti. Vprašam vas, kolega Rakovšček, ali zadostuje temu učitelju vaše politiško geslo, da se bo znal ravhati v vseh posameznih slučajih, na katerih je politika tako silno bogata? Ali bo mogel sploh s pomočjo vaše besede prodreti v bistvo politike, ali mogoče dobiti vpogled v silni kompleks gospodarskih vprašanj in narodno-ekonomskih razvojnih tendenc? Kako stališče naj zavzame z ozirom na militarizem, ljudsko izobrazbo, carinske tarife, splošno higieno, državno pravo, občinsko, deželno in državno administracijo, obdačenje itd.? Kako si mora predstavljati ta narodni učitelj razrešitev socialnega vprašanja? Čigave interese naj zastopa naroden politik v vseh onih mnogih slučajih, kjer se križajo interesi različnih slojev?

To je torej nekaj vprašanj, ki mi jih vaša deviza pušča deloma odprta, ali pa mi daje na vsako vprašanje več odgovorov, kar se pravi, da je pri narodnem politiku pripuščen rešitev mnogih vprašanj popolnoma subjektivnemu naziranju.

stalno upokojen. Preselil se je, kakor že prej omenjeno, v Kandijo, da bi dobil tam po viharjih in bojih mirno zatišje, kjer bi lahko brez skrbi, ki so mu bile ves čas najzvestejše spremljevalke, preživel večer svojega burnega življenja. Večkrat je čital Horacijeve besede: »Beatus, qui procul negotiis...«

Izprehajal se je po lepi novomeški okolici, z njim je hodil njegov ljubljenski, mali črni psiček. Spomladi je cepil drevesa na vrtu ali pa počival v senci nad Težko vodo.

Življenje ga sicer ni razočaralo na prijetno stran, pač pa ravno nasprotno, a njegova trdna volja, bister razum in kremenit značaj so ga vedno podpirali v smelem vzletu, da lahko po vsej pravici reklamujemo zanj pridevek: mož dela! — Bil si je v svesti, da ni zaman preživel svojega življenja. Bil ni le ljudski učitelj, marveč tudi učitelj ljudstva.

Koncem junija 1913 se mu je bolezen zopet poslabšala. Iskal je pomoči povsod; šel je v Ljubljano, šel za 14 dni na Dunaj na kliniko, kjer so ga zdravili z radijem. Pomoči ni bilo več. V upanju, da morda vendarle okreva, je prenašal vse strašne

Jasno je, da nam deviza »naroden« ne more biti politiški program, ker pripušča tudi ekstremnim narodnim indidividijem, kar pa silno otežuje vsako trdno organizacijo in smotno delo. Zadnja konsekvence ekstremnega individualizma pa vodi v anarhizem.

Nisem postavil teh vprašanj, da bi mi nanje odgovarjali, le v dokaz so, da samo geslo »narodna politika« ni dovolj jasno, da bi mi nudilo v vseh politiških vprašanjih točen odgovor, da mirno lahko trdim, da si s tem geslom v veliki večini slučajev, ne morem absolutno nič pomagati.

Z ozirom na to smatram torej za nujno potrebno, da daste svoji politiški devizi kako vsebino, ker drugače jo je treba smatrati le za frazo in politiški »slager«.

Ponavljam, da prosim le vsebine vašega enostavnega politiškega programa in ne odgovora na ta članek.

Alojzij Hreščak.

Opomba uredništva: Ta članek nam je poslal tovariš Hreščak že dne 8. pret. mes., a priobčili ga nismo doslej iz dveh razlogov: Prvič nas je oviralo tarifno gibanje med tiskarniškim osebjem, drugič pa se nam zdi primernejše, da začnemo z debato v začetku novega letnika. In da se debata začne, to je gotovo! Končala pa se bo z dokazom, da ni deviza tov. Rakovščka niti fraza niti politiški »slager«, nego program naprednega slovenskega učitelja! — S priobčenjem tega članka pa iznova dokazujemo, da stojimo na stališču svobodnega izražanja in da ne mašimo nikomur svojcev ust, kakor bi nekateri radi dokazali — brez dokazov!

Desetletnica maturantov iz l. 1903 s koprškega učiteljskega.

V juliju 1903 je maturiralo na slovenskem oddelku bivšega c. kr. učiteljskega v Kopru 14 Slovencev.

Prejemši zrelostna izpričevala, so se razkropili po Slovenskem. Stisnili so si v slovo krepko roke, si voščili obilo sreče v novem stanu in odšli v svet.

Pionirji prosvete so se imenovali in ponosno dvignjene glave so šli na delo urit omiko med ubogi naš narod. Tožna Istra je sprejela nekatere, drugi so jo urezali na kršni Kras, nekaj jih je zrlu bregove bistrice Soče, eden pa se je ustavit v Trstu, omamljen po očarujočem pogledu na sinjo Adrijo. Samo enega je potegnila nase zelena Štajerska. Kranjske se je ta letnik izognil.

Zdaj je že 10 let preteklo v večnosti, in vsi so še v vrtincu življenja, še vedno na delu za premnogokrat tako nehvaležni rod.

Koliko prevar, koliko strth upov znamenjuje lahko v dnevniku svojega življenja! V kupo navdušenja, v posodo idealnega hrepenenja po svobodi, po omiki in napredku jim je nakapljalo toliko strupa, da zro danes ob proslavi desetletnega jubileja, kar so prekoračili prag življenja, s tožnim srcem na mladostno vzhičenosti, na moment, ko so posegli po imenovanjskih dekretih, veseleč se truda za kulturo. Vendar je dan snidenja po desetletni ločitvi dokazal, da nas življenje ni ubilo. Mladostno navdušenje se je umaknilo resnemu preudarku, idealizem je koncediral mesto zdravemu realizmu.

Dne 27. m. m. smo se zbrali v Trstu. Okrog pol 11. dopoldne smo bili že skupaj

bolečine vdano in junaško. Dne 10. oktobra je legel in ni več vstal.

Dne 26. novembra ob 4. uri jutraj je mirno umrl.

Pogreba se je udeležilo poleg novomeškega uradništva in mnogoštevilnega odličnega občinstva s c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom čez 20 tovarišev in tovarišic iz bližnje okolice. Izpoved je vodila domača duhovščina, v kapeli na pokopališču pa je prevzel izpoved sam prošt dr. S. Elbert, ki je zopet pokazal svojo naklonjenost napram učitelstvu in se rajnemu plemenito maščeval, ker sta si za življenja v c. kr. okrajnem šolskem svetu mnogokrat stala nasproti kot bojevnik in nasprotnik.

Tako se je zrušil v prezgodnji grob zopet eden naših močnih stebrov, legel je k večnemu počitku mož, ki so ga zaradi njegove pravicoljubnosti in značajnosti preganjali baš oni, ki naj bi imeli v zakupu pravstvo in resnice.

Počivaj mirno, blagi, dobri in značajni Štipko! Temni Gorjanci naj čuvajo Tvojo gomilo, kakor so čuvali Tvojo žibel-ponosno Karavanke! Ni jim izba!

učitelja. — Ali se še spominjate, da je trdil Korošec v Savinjski dolini, ko je vabil učiteljstvo v svojo stranko, da so klerikalci tudi narodni? Primerjajte, sklepaite pa sami!

—š— **Stajerski deželni šolski svet** je reaktiviral vpokojeno def. učiteljico Marijo Bezlajevo na njenem prejšnjem službenem mestu v Žičah.

—š— **Iz Maribora** poročajo: Dr. Ljudevit Pivko, profesor na tukajšnjem moškem učiteljski, je napravil pred c. kr. izpraševalno komisijo v Zagrebu z dobrim uspehom izpit za telovadnega učitelja na srednjih šolah. — Dr. Pivko je odločen prijatelj učiteljstva in vrl sokolski delavec.

—š— **Iz Celja**, Dne 24. decembra 1913 je bilo na okoliški deški šoli v Celju obdarjenih nad 100 ubožnih učencev z raznimi zimskimi oblačili. — Vsem onim milosrdnežem slovenskim iz Celja in okolice, ki so omogočili to blagotvornost, izreka podpisaneec tem potom v imenu obdarjencev najiskrenejšo zahvalo. — Armin Gradišnik, šolski vodja.

—š— **Poročil se je** tov. Ivan Zagažen, učitelj v Dobrni pri Celju, z gđ. Pavlo Breclnikovo, trgovko pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. — Obilo sreče!

—š— **Odbor društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«** razglasa: Član nadučitelj Franc Metz je dne 4. decembra 1913 umrl. Donesek po 2 K naj se za ta 118. smrtni slučaj obenem z doneskom za rezervo in upravo za leto 1914, t. j. 3 K, gotovo vplača tekoma meseca januarja t. l.

—š— **Ormoška ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda** je uprizorila v pretečenem mesecu bajko Snegulčica ter to igro dvakrat ponovila. Igrali so učenci in učenke slovenske šole. Igralci so bili prav dobro naučeni in izvrstno rutinirani. Oprava je bila imenitna, kostumi dobro izrabni in, kjer vloga zahteva, sijajni, palčki preljubki. Zadnji šolski dan pred Božičem se je igrala ta igra učenecem slovenske ormoške šole in otrokom našega vrtca brezplačno. To vam je bilo veselja in užitka, doma pa pripovedovanja brez konca in kraja! Naša marljiva ženska podružnica si je pridobila s to prireditvijo neveljnih zaslug. Tisočero hvalo ji pošiljajo hvaležni starši.

Goriške vesti.

—g— **Božičnica narodne šole v Krminu**, ki se je vršila v nedeljo, 21. pret. mes., je uspela jako lepo in je bil obisk velik. Na vzporedju je bilo petje in deklamacije, kar je vse navzočemu občinstvu ugajalo. Potem je bila razsvetljava božičnega drevesca in razdelitev daril. Spominjamo se pogostoma Družbe C. in M., ki jako vzorno skrbi za našo deco ob mejih. — Tudi iz Gorice je bila precejšnja udeležba.

—g— **Referati slovenskih članov deželnega odbora** so sledeči: Dr. Alojz Franko, ki nadomestuje odbornika dr. Gregorčiča, ker je poslednji kot drž. poslanec zadržan opravljati odborn. posle; Kmetijske zadeve, cestni odbori ter občinske zadeve in javna dela vseh občin v goratem delu dežele, dalje železniška vprašanja in šolstvo v slovenskem delu dežele; Franc Dominko oziroma dr. Karel Podgornik: Cestno-odbojske stvari, občinske zadeve in javna dela v sodnih okrajih: Goriška okolica, Ajdovščina, Sežana in Komen, ter gasilstvo, trgovina in obrt in vojaške stvari za slovenski del dežele.

—g— **Iz seje pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico** 18. dec. 1913. S 1. sept. 1914 se razširijo šole v Št. Ferjanu v trirazrednico, na Trnovem v dvo-razrednico in v Skriljah v samostalno eno-razrednico. Za šoli v Vrtojbi in na Brjah se postavi v proračun potrebni znesek, da se bosta mogli razširiti, če se dokaže zadostno število otrok za razširjenje. Za Št. Maver se poskrbi za boljše šolsko sobo od sedanje. Odločil se je znesek 5000 K za podpore učiteljskemu osebju in 1000 K za podpore pri neizgledih, 1000 K za šolske vrte, kjer bodo odgovarjali svojemu namenu, in 200 K za eno kmetijsko nadaljevalno šolo za mladeniče od 14. do 18. leta, če se kje ustanovi. Kancelistu okr. šol. sveta se je zvišala mesečna plača na 110 kron. Z ozirom na to, da ima okrajni šolski zalog čez 1 milijon dolga in znašajo letne obresti v l. 1913 45.630 K in je pod tem postavkom v proračunu za l. 1914 znesek 93.211 K, se je pokazala nujna potreba, zvišati doklade na 160%, pustivši pri tem povišku učiteljstvo brez draginjskih doklad in v slabšem položaju nego se nahaja v drugih okrajih, kjer se plačujejo 20% draginjske doklade k stalni plači in kjer draginja ni večja nego pri nas. Ožji c. kr. okrajni šolski svet je bil sprejel na svoji seji 18. dec. predlog, naj se učiteljstvu priznajo 20% draginjske doklade, a pomnoženi je z veliko večino glasov glasoval proti temu predlogu, in učiteljstvo goriške okolice, tepeno že zaradi znanih dogodkov, ostane še nadalje med zapuščeni naj-

bolj zapuščeno. Ako bi se bili starejši izmed nas poprijeli po dovršenem učiteljski zidarstva, mizarstva ali katerega drugega rokodelstva in delovali tako resno, trezno in varčno, kakor so izvrševali svoj učiteljski poklic, bi se danes greli v svoji hiši na lastnem domu; tako pa so ostali brez doma in morajo biti vedno pripravljani na razne slabe posledice, če so ostali toliko trdnega značaja, da nočejo tej ali oni politički stranki hlapčevati. Ljudski šoli in njenemu učiteljstvu se godi kakor nezakonskemu otroku, ki pogreša ogrevajoče roditeljske ljubezni. Če tudi deželni zbor ne izboljša našega položaja, pojde pri nas z ljudskim šolstvom od slabega na slabše, ker se ne bo izplačalo, posvetiti se nadalje stanu, ki za pošteno delo ne dviga primerne plačila in delu primerne eksistence.

Tržaške vesti.

—t— **Proslava jubileja slov. šolstva v Trstu** se ponovi v nedeljo, dne 11. januarja 1914 v dvorani Ciril-Methodove šole pri Sv. Jakobu. Vzpored: 1. Deklamacija učenca deške šole. — 2. E. Gangl: Prolog v proslavo 25letnice Ciril-Methodovih šol pri Sv. Jakobu. Deklamira učenca dekliške šole. — 3. Mila Prunk-Adam: »Blagovestnikoma!« Spevoigra v proslavo Cirila in Metoda. Izvajajo v krasnih narodnih nošah učenci in učenke C. M. šole pri Sv. Jakobu. Med spevoigro igra orkester C. M. učiteljstva. — Živa slika. — Začetek ob 3. uri popoldne. Sedeži z vstopnino vred 80 vin. — Vstopnina 40 vin, otroci 20 vin. Ker je namen dobroteljen, se preplačila hvaležno sprejemajo.

—t— **Hrvaško šolsko društvo**, ki se je v Trstu ustanovilo, si je izbralo za predsednika poslanca prof. Matka Mandiča.

—t— **Šola v Gropadi**, za katero je bilo treba borbe četrstoletja, dasi je nje potreba jasna in dokazana že davno, je bila odprta s 1. dnem tega meseca. Otroci iz Gropade so hodili doslej v šolo v Bazovico, oddaljeno blizu 1 uro. Kaj takega je za tako veliko, napredno, prosvitljeno občino, kakršna hoče biti tržaška v sramoto, a obenem znak »kulturni« gospodarji v tej občini zapirajo občinarjem pot do šole in jim kratijo duševno hrano.

Splošni vestnik.

NA DELO ZA SVOJE GLASILO!

Vse somišljenike in somišljenice nujno pozivljamo, naj z vsemi dopustnimi sredstvi skrbe za čim največje širjenje našega lista! Agitirajte za svoje glasilo od tovariša do tovariša, od tovarišice do tovarišice! Naj ne bo zavednega učitelja in zavedne učiteljice, ki bi ne prejemale in ne plačevala našega lista! To je ukaz naše stanovske zavednosti! — Na Kranjskem se učiteljstvu, ki ni odvedalo »Učiteljskega Tov.« slabo godi. Odrekaajo mu vsako podporo. Kdor je naročnik ali naročnica našega lista, mu na deželnem odboru kratkoma pokažejo vrata. Vzlic temu imamo toliko trdnih značajev, ki zopostavljajo osebno korist skupni koristi in nečejo zatajiti svojega glasila na ljubo našim skupnim neprijateljem. Boj kranjskega učiteljstva je težak, kakor ni bil še nikoli doslej in kakor ne bo nikdar več posej. — V teh hudih časih mu priskočite na pomoč vi, tovariši in tovarišice iz ostalih slovenskih pokrajin! Ako pridejo, kdaj nad vas časi sile in gorja, bo tudi napredni kranjski učitelj vedel, kaj mu veleva njegovo srce, kaj mu narekuje njegova stanovska zavednost in dolžnost! Zlato izkušamo v ognju, v sili in potrebi spoznamo prijatelja, in več od prvega je vreden drugi! Pozivljamo izvenkranjsko učiteljstvo, naj z obilim naročanjem in z vztrajnim širjenjem našega lista da svojim kranjskim tovarišem in tovarišicam krepko moralno podporo! — Sicer pa zahteva tudi ugled našega stanu, da damo svojemu listu trdno materialno podlago in tako preprečimo zlobne nakane sovražnikov, ki hočejo naš list zatreti! — Naša dolžnost je, storiti vse, da se jim to ne posreči! Zato pa: Vsi na delo za svoje glasilo!

Mi srečneži! »Slovenec« od pretekle srede pravi, da ima »Učit. tiskarna« v Ljubljani že debelega pol milijona dolga! Kako srečni smo pač, da imamo v teh žalostnih časih toliko kredita! Koliko ga pa ima »Katoliška tiskarna«? Iz tega blagoslovljenega posloplja so že toliko zastrupljenih pušic iztrebili na nas, da je solnce zatemnelo — a uspeh? Naš kredit raste, dolga je vedno manj, dela vedno več, v »Katoliški« pa padajo nižje in nižje... Radi bi preklinjali, pa blagoslavljajo. Le delajte še dalje reklamo za nas!

»Krščanska« morala krščanskega socialca. Dunajski listi poročajo: Te dni je dunajsko dež. sodišče za civilne stvari v nenavzočnosti toženke izreklo rzsodbo

na ločitev zakona med dunajskim zasebnim uradnikom Avgustom Wagnerjem in njegovo ženo Leonido, in sicer zaradi izključne krivde njegove žene, ki je prekršila zakonsko zvestobo in ga zapustila. Ta zadeva ima naslednjo zgodovino: Avgust Wagner je bil že lani zapazil, da njegova žena prezaupno občuje z deželnim odbornikom, vladnim svetnikom prof. Sturmom s katerim je Wagnerja vezalo politiško prijateljstvo. (Prof. Sturm je pred leti služboval na gimnaziji v Novem mestu in je po rodu Slovenec. Deloval je v raznih narodnih društvih. Ko je prišel na Dunaj, se je ponemčil in poklerikalil.) Nekega dne je pa Wagnerjeva žena nenadoma brez vsake sledi izginila. Po dolgem poizvedovanju je Wagner končno dognal, da je njegova žena dobila potni list za inozemstvo, in sicer na izrečno nalogo dežel. odbornika prof. Sturma. Wagner je nato prepotoval vso Evropo za svojo ženo, ki jo je končno z odločno pomočjo avstroogrškega zunanjega ministrstva našel na Angleškem. Wagner je dognal, da je njegova žena ondi živela in se izdajala za bližnjo sordnico prof. Sturma, ki jo je večkrat obiskoval in s katerim je hodila na razna zabavna potovanja. Vse to si je dal Wagner s sodelovanjem konzularnih uradnikov protokolično potrditi, nakar je vložil tožbo na ločitev zakona in — kakor že gori omenjeno — tudi dosegel tozadevno rzsodbo. Taka je vsebina tega romana. Tudi »Slovenec« poroča o njem (št. 296. iz l. 1913) ter dostavlja svojemu poročilu besede, ki so očividno naslovljene na dr. Janeza Evangelista Kreka in ki se glase doslovno: »Politični nasprotniki krščansko-socialne stranke bodo seveda ta vse obsodbe vreden dogodek izrabili, kar ugleda dunajskih kršč. socialcev ne bo povečalo. Ta žalostni slučaj pa jasno kaže in priča, da spadajo na odlična in vodilna mesta katol. strank ne samo ljudje, ki katoliško govore, ampak katoliško žive. Drugače so stranki samo v pohujšanje in propast.« — V tem primeru govori »Slovenec« vendar enkrat resnico!

Razpisana služba. V Mošnjah na Gorenjskem je razpisano nadučiteljsko mesto do 31. januarja t. l.

Učiteljske plače na Češkem. Iz Prage poročajo: Regulacija učiteljskih plač na Češkem je zdaj perfektna. Dež. upravna komisija je soglasno odobrila takozvano provizorično regulacijo učiteljskih plač, ki jo je svoj čas sklenila permanentna deželna šolska komisija.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila 10.000 komadov narodnih kolkov po 1 krono. Zeleti je, da podruž-

nice in imovitejši rodoljubi naroče nekaj komadov tega kolka. To bi bil nekaj kronski dar za novo leto. Naročila sprejema družbina pisarna v Ljubljani. (Narodni dom.)

En milijon za izobrazbo delavstva. Iz Bruslja poročajo: Industrialec Solbey je daroval za izobrazbo delavcev en milijon frankov.

Novo bolgarske poštne znamke. Politiška korespondenca poroča iz Sofije, da je justično ministrstvo razpisalo dobavo 261.600.000 novih poštних znamk starega tipa.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Št. 3243.

Razpis učiteljske službe. Na dvorazredni šoli v Mošnjah se bo stalno namestila služba nadučitelja.

Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom pri podpisaneem ces. kr. okrajnemu šolskemu svetu do 31. januarja 1914. Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim spričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo. C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 19. decembra 1913.

Zahvala.

Ob smrti svojega soproga g. Ivana Kauklerja, nadučitelja, sem prejela od društva »Jubilejska samopomoč« v treh dneh podporo 504 K, za kar izreklam javno zahvalo ter društvo tovarišem in tovarišicam kar najtopleje priporočam. Ptujška okolica, 7. januarja 1914. Valentina Kaukler.

Izjava.

Podpisani smo se prepričali, da so bile zadeve, ki smo jih opisali na zborovanju Učiteljskega društva Ljutomerškega dne 4. decembra 1913, drugačne in da g. ravnatelj Robič pri njih ni bil tako udeležen, kakor smo to domnevali. Z ozirom na dana pojasnila preključujemo svoja izvajanja in obžalujemo, da je ta zadeva prišla v časopise. (Uč. Tov. št. 41.) V Ljutomeru, dne 30. dec. 1913. Baukar Janko l. r. Velnar Jože l. r. Fürst Janko, l. r.

Prvo sp'ošno uradniško društvo avstro-ogrške monarhije na Duna u, I., Wipplingerstrasse št. 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življen v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenje prihodnosti navezani je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljšje, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrške Uradniškemu društvu.

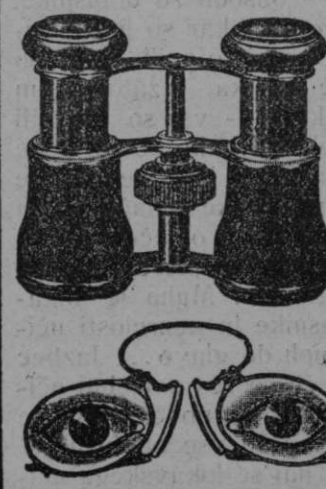
Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka. Garancijsko premoženje koncem l. 1912 . . . . . 84 milijonov kron Stanje zavarovanj koncem l. 1912 . . . . . 222 milijonov kron Izplačanih zavarovanj do konca l. 1912 . . . . . 121 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, RadetzkystraBe 10.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik. Zalagatelj e. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in šcipalniki natančno po zdravniških predpisih. Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekta itd. Strogo solidna trrdka!! Ogromno število pohvalnih pisem na razpolago. Krasni ceniki na zahtevo zastoj. Cene solidne! Postrežba točna!

Gramofoni od K 20— naprej, plošče od K 1.50 naprej vedno v zalogi.